

כ"ח כסלו תשפ"ב
02 דצמבר 2021

לכבוד:
יו"ר וחברי ועדת הכלכלה של הכנסת
כנסת ישראל

שלום רב,

עמדת חברת דואר ישראל להצעת חוק הדואר (תיקון מס' 13), התשפ"ב-2021

כללי:

1. חברת דואר ישראל בע"מ היא חברה בבעלות ממשלתית מלאה אשר נמצאת כעת בתהליך מתקדם של הפרטה חלקית (כ-40%) בשתי פעימות.
2. החברה מספקת את שירותיה באמצעות כ-1,300 נקודות שירות מ"דן ועד אילת" (כ-600 יחידות דואר ו-700 מרכזי מסירה), מעסיקה כ-5,000 עובדים, ומוסרת מידי שנה כ-300 מיליון מכתבים, וכ-70 מיליון חבילות.
3. החברה משמשת כ"ספק שירות אוניברסלי" אשר מחויב לספק את שירותיו בכל הארץ ללא קשר לעלות הכלכלית של מתן השירותים. החברה פועלת בשוק עסקי-תחרותי בכל תחומי העיסוק שלה.

הערות כלליות לתיקון 13 לחוק הדואר:

1. הצעת החוק לא פותרת את הבעיה העיקרית בשוק הדואר - שירותי הדואר המסורתיים הפסדיים והחובה להמשיך לספק שירותי דואר הפסדיים עלולה למוטט כלכלית את חברת דואר ישראל. נדגיש כי למרות שמדובר ב"שירות אוניברסלי" בו החברה מחויבת, היא לא מתקצבת כלל וכלל ע"י המדינה ולו בשקל אחד.
2. הצעת החוק אינה מקדמת את התחרות בשוק הדואר ואף מפלה לרעה את חברת דואר ישראל ביחס לשאר המתחרים בשוק הדואר וקובעת כללים והגבלות רק על חברת דואר ישראל, ומונעת "מגרש משחקים מאוזן" בשוק הדואר. כתוצאה מזה, יישום הצעת החוק רק יחמיר את מצבה הכלכלי של חברת דואר ישראל ויתגמל רק חברות פרטיות לחלוקת דואר שפועלות רק באזורים כדאיים כלכלית.
3. הצעת החוק מציעה לדחות את יישום תיקון 11 לחוק הדואר (הפרדה מבנית בין דואר ישראל לבנק הדואר) לשנת 2026. החברה חוששת כי במקום לבטל החלטה קודמת שכבר הוסכם על ע"י כל הגורמים שאין לה אפשרות מימוש, דוחים אותה שוב ושוב, ואף מוסיפים מנגנוני יישום – **וזאת במקום לבטל לאלתר וליצור "ודאות מוגברת" לגבי בנק הדואר, בייחוד על רקע תהליך ההפרטה.**
4. הצעת החוק אינה פותרת את עודף הרגולציה שחל על חברת דואר ישראל אשר מגביל את יכולתה לפתח את עסקיה ולשפר את שירותיה לציבור. במקום זאת, הצעת החוק מוסיפה נטל רגולטורי על החברה ללא צורך.

הערות פרטניות לתיקון 13 לחוק הדואר:

1. סעיף 3 (סעיף 1ד1) – מתנגדים לביטול סעיף 1ד לחוק הדואר ולביטול ההגדרה "שירותי הדואר בתחום השמור" בסעיף 1, אשר משמעותה פתיחה לתחרות של החלק היחיד של נפתח לתחרות בשוק המכתבים – הדואר היחידני אשר מהווה כ-15% בלבד משוק הדואר. כל עוד רק על חברת דואר ישראל מוטלת חובת השירות האוניברסלי הפסדי, חייבים להשאיר לה מקור הכנסות בלעדי.

מוצע להטיל "חובת שירות אוניברסלי" על כל בעל רישיון כדי להשוות את כללי התחרות בשוק הדואר.

מוצע להוסיף כי התחום השמור ייפתח לתחרות רק לאחר סיום תיקון התקנות והרישיון הכללי, כפי מוצע ב"ועדת רוזן".

2. סעיף 6 (סעיף 2א5) – ההגבלות על חברת דואר ישראל בתחום הדפסת המכתבים (איסור על אחזקת בעלות על בית דפוס) מפלה לרעה את חברת דואר ישראל ביחס לשאר המתחרים בשוק הדואר, בייחוד כי המתחרה העיקרית שלה בשוק המכתבים מוחזקת בעצמה ע"י בית דפוס. סעיף זה כל מטרתו למנוע תחרות שווה בתחום המכתבים.

מוצע בסעיף 1א5 למחוק את "שאינו שירות הדפסת דבר דואר", וכן למחוק את סעיף 2א5.

3. סעיף 8 (סעיף 37א) – החובה לדרוש תשלום סביר, וכן הגבלות נוספות, רק כלפי חברת דואר ישראל ולא גם כלפי שאר בעלי ההיתר מפלה לרעה את חברת דואר ישראל מול המתחרים ותפגע בלקוחות. לא ייעלה על הדעת כי רק תעריפיה של דואר ישראל יהיו "סבירים". כמו כן מתן הסמכות לשר לקבוע תשלומים רק עבור בעל רישיון כללי מפלה לרעה את חברת דואר ישראל והסמכות לתת הוראות במקרה של תשלום "לא סביר".

מוצע למחוק את המילה "כללי" בסעיף 37(א), בסעיף 37(ב), סעיף 37(ג) וכן בסעיף 37(ד).

4. סעיף 9 (סעיף 53) – ההגבלות בקביעת כללים פנימיים להעברת דואר חלות רק על חברת דואר ישראל ולא בכללים של חברות חלוקת דואר פרטיות. ההחלטה שהשר והמשרד יכולים להתערב רק בכללים שקובעת חברת דואר ישראל ולא בכללים שקובעות חברות דואר פרטיות מפלה לרעה את חברת דואר ישראל ללא שום היגיון, תפגע בתחרות ותפגע בשירות לציבור.

מוצע למחוק בסעיף 53(א) את המילה "כללי" ובסעיף 53(א1) למחוק את המילה "כללי".

5. סעיף 28 (סעיף 109) – החברה טוענת כי העלאת העיצומים הכספיים פי 13 (!) אינה מידתית, פוגעת בהתפתחות שוק הדואר ואינה מתייחסת ומפרידה בין חברות פרטיות לחלוקת דואר לבין "ספק השירות האוניברסלי" אשר מחויב בממתן שירותים הפסדיים בכל המדינה.

מוצע למחוק את כל סעיף 28 להצעת החוק.

6. סעיף 46 (סעיף 57(ב)1 לתיקון 11) – אין טעם בהפרדה מבנית בין חברת דואר ישראל לבנק הדואר כל עוד אין שינוי משמעותי בשירותים אותם בנק הדואר מספק. כל עוד אין רישיון בנקאי אין טעם בהפרדה והיא תייצר רק עלויות נוספות לבנק הדואר אשר בסופו של דבר יוטלו על ציבור לקוחותיו ללא צורך. הנוסח הקיים אינו מבהיר זאת באופן חד משמעי ויש לקבוע באופן חד משמעי כי תיקון 11 לחוק הדואר מבוטל. כמו כן, כל עוד אין הפרדה המבנית וכל עוד לא ניתן להציע שירותי אשראי, גם אין מקום להתערבות מצד הרגולטור במינוי בעלי תפקידים נפרדים ו/או התערבות במינוי בעלי תפקידים בחברת הדואר, כפי שמוצע בסעיף 19 להצעת החוק.

מוצע למחוק את סעיף 46 להצעת החוק ובמקומו לבטל בחקיקה את תיקון 11 לחוק הדואר, כמו גם את סעיף 19(2).